

1.2. Om kommunens utfordringer

1.2.1. a) Demografi, bolig- og arealstruktur.

Nes kommune har en årlig befolkningsvekst på om lag 1,5 prosent. Tyngdepunktet av befolkningen i Nes nå er midt i livet. Andelen barn i befolkningen i Nes (21,6 %) er likt som landsgjennomsnittet, og andelen har vært stabil de siste tre årene. Det er per nå ikke så mange eldre, når man ser på befolkningen som helhet. Forventet levealder øker stadig, og derfor ventes det en kraftig økning i andelen eldre i årene som kommer, mer enn landsgjennomsnittet.

Når en ser på befolkningsveksten og fordelingen av aldersgrupper, vil det i årene fremover være behov for flere boliger med forskjellig størrelse og ulike fasiliteter i Nes. I dag er det få boliger som passer for eldre innbyggere som ikke lenger kan eller ønsker å bo i enebolig. Det er også mangel på egnede boliger som gir yngre enslige og/eller par mulighet til å komme inn i boligmarkedet.

De nasjonale og regionale forventningene om fortetting og transformasjon, og konsentrert utbyggingsmønster innebærer noen utfordringer for kommunen. Noen av utfordringene knyttet til disse føringene er at kommunen har:

- En historisk struktur med flere tettsteder som ligger spredt i kommunen
- En boligstruktur som i hovedsak består av eneboliger
- Stor vekst utenfor det prioriterte vekstområdet som er Årnes
- Det er billigere å bygge på jomfruelig mark utenfor Årnes enn å transformere arealer i Årnes
- Boligreserver i kommuneplanen som er avhengige av vann- og avløpsløsninger og skolekapasitet, og dermed ikke kan bygges med en gang, men som regnes med i boligreservetallet
- Utbyggingspress i LNF-områdene. Nes har store områder med LNF-spredt og den årlige utbyggingskvoten på 10 boliger, brukes fort opp. Enkelte grender innenfor noen av LNF-spredt områdene har endret karakter til små boligområder.
- Gitt en del dispensasjoner i Nes for bygging i LNF-områder (uten åpning for spredt boligbygging).

Nes kommune har en viktig oppgave som tilrettelegger for langsiktig og forutsigbar næringsutvikling. Kommunen må bidra og legge til rette for videreutvikling og vekst i både nye og eksisterende næringer. Et satsningsområde for Nes er næringer innen det grønne skiftet, blant annet innen sirkulærøkonomi. Koronapandemien har vist at det er viktig å ha et robust og variert næringsliv. Turisme er ikke prioritert i næringsplanen, men kan være mer aktuelt nå, spesielt nærturisme. Nes har mulighet til å videreutvikle sine kvaliteter med skoger, elver og landbruksområder.

Næringsstrukturen påvirker pendlerstrømmen. I Nes jobber 52 prosent av de sysselsatte i en annen kommune, størst andel jobber i Oslo. Det er få kunnskapsbedrifter i kommunen og lite variasjon i arbeidsmarkedet.

Ny trasé for E16 kan påvirke utbyggingsstrukturen, spesielt for næring.

Bygging og klimautfordringer kan føre til tap av verdifull matjord og gjøre det utfordrende å oppfylle nasjonale mål om å øke matproduksjonen. Nes har med sine store landbruksressurser og innovative landbruksnæring mulighet for å gjøre en innsats som kan ha betydning både lokalt og nasjonalt.

Deler av Nes kommune ligger under marin grense, med kartlagte soner med høy fare for kvikkleireskred. Kartleggingen er ikke fullstendig. Framtidige klimaendringer med mer regn, øker faren for kvikkleireskred.

